

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

NO SE PERMITE BLASFEMAR.

Ja la moda no consisteix avuy en portar polissón las senyoras, ni en anar los homes ab un sobretodo més curt que la americana; ja no estriba en anarse'n los istius á pendre las ayguas en los establiments balnearis del extranger, tenint ayguas molt sanas á la casa propia; ja no basta per ser de moda caminar arrossegant los péus y portar las sabatas grans, com si 's patís de poagre; tampoch es suficient, per ser de moda, estar discutint continuament si en Gayarre tèn més bona véu que en Massini y si aquest es més artista que aquell.

Estar fent nosa continuament en la cantonada de ca 'n Llibre, parlar llapissós, dur la corbata ab nus, portar alguna cosa de vermell en lo vestit y altres detalls de alt interés diplomátich, si bè es moda, no tèn res que veure.

Lo més *chic*, lo més *high-liffe*, lo més *charmant*, lo més *haute nouveaute* consisteix en posar per tot lo lema del nostre article:

No se permite blasfemar.

Voldria que algun bon catòlich m' expliqués lo verdader sentit de aquesta frasse, perque fins are no la comprench.

La primera vegada que 'm vá cridar la atenció vá ser en una fonda; era dia de peix y ván donarme un bacallá molt dolent que semblava cánem; vaig demanar per dormir sol y roba neta y 'm varen senyalar un quarto carregat de bestioletas, y en lo llit encare hi vaig trobar una agulla de ganxo; no teniam cap necessitat de semblant trobo, perque ab lo tuf dels llansols ja n' hi havia prou. ¿Se pot donar major blasfemia que fer pagar totas aquestas inconveniencias per cosa bona?

La segona vegada vaig trobar aquest lema en la escala de la casa de un metje á San Quirse de Besora. ¡Un metje! Sols pensarhi ja esborrona.

Are díguinme. ¿No es una horrorosa blasfemia lo que fá aquest metje? Si un home está malalt, es perque Déu vol; lo volerlo curá es voler esmenar la plana á Déu..... ¡¡Horror!!

En lo cementiri nou de Barcelona, també hi es aquesta frase y per cert que apareix prodigada á cada pas, y tot lo cementiri en pes es una blasfemia de las més grossas. Busquin sinó 'l plano de dit lloch, que vá fer lo nostre amich senyor Albareda per ordre de aquell senyor alcalde de las patillas grossas y preguntin als propietaris compresos en aquellas líneas si ni tant sols han rebut nota de que devian ser expropiats y veurán lo que contestan.

¿Volen, donchs, una blasfemia més gran que enganyar aixís á tota una ciutat?

Figuinse á qualsevol Iglesia, allí ja no 's tèn de advertir que *no se permite blasfemar*; no volém ficarnos

en qüestió de interpretar la inversió de certas limonas; ni en si per més ó menos dineret *se treu ánima*; ni en assumptos de cadiras, missas, funerals ó enterros; nosaltres sols nos fixarém en los Sants.

¿Quants en cada Iglesia volen trobarne que son una verdadera blasfemia contra l' escultura y 'l sentit comú?

¡Oh la moda! Perque aixó nosaltres, que som incapassos de pensar mal, sols podém atribuirho á la moda, y aquesta frasse la preném com lo *no t' arronsis* dels que volen pasar plassa de catòlics.

La qüestió es que no havém sapigut veure aquest «No se permite blasfemar» en cap puesto, que tocant ab lo rétol mateix no s' hi vejés la major de las blasfemias. Aixó apart de que en algunas parts en que 'l rétol lluhirá, vos pagarán ab monedas falsas, vos daran gat per llebra, vos farán pagar doble de lo que 'l género puga valer etc., etc. Tot son cosas que poden molt ben succehir.

Ultimament havém aprés alguna cosa en aquest célebre rétol tant salao.

Un carro carregat á seny y tirat per vuit mulas, estava encallat prop de la Créu cuberta; hi anavan dos carreters, y las mulas á pesar dels crits y las garrotadas no podian desentascarlo. Hém sentit tres ó quatre frasses de aquellas recargoladas que sols saben dir los carreters... y 'l carro ha sortit del sot y ha continuat son camí.

Alló no serian blasfemias sens dupte; á serho probarian ó la inutilitat del rétol ó la de dos municipals que se ho estavan contemplant y que no varen ferne cap cas; luego .. fassi qui vulga 'ls comentaris.

Finalment, en una casa que s' está construhint en lo carrer de Pelayo xafá ab lo carrer de Balmes, ademés de prohibirse la entrada al públich, se prohibeix blasfemar y treballar en dias festius.

Miréu aquella casa y la veuréu blasfemar escandalosament contra las proporcions arquitectónicas y ademés contra la mateixa religió per aplicarse 'l paganisme egipcio en un edifici en que pèl rétol que ostenta deuria haverse escullit una arquitectura batejada, confirmada y que hagués complert fins ab excés tots los sacraments de la Iglesia. ¡Egipciol!!! Quina blasfemia!!!

Per altra part, en honor sia dit del arquitecto, aquella arquitectura egipcia está en perfecta armonia ab lo rétol: tot es bastant xurrigueresch.

Y 'ls héroes de la moda del *No se permite blasfemar* son xurriguereschs també..... y carnestollas.

Ja ho véu senyor Pidal y comparsa: aquesta religió de forma exterior, sols serveix per tapar bruts.

P. A. U.

UN ARTISTA.

Soch un artista; pero d' aquestos n' hi ha de moltes classes.

Are no faltaria sinó que, després que la pega m' ha tractat ab tanta confiança, vostés me quitesen lo *dic-tamen* que are fins se dona als toreros.

No se 'm figurin per 'xó, ab sombrero d' aquells d' alas grossas, posat de gayrell, cabells á la romana y estarrufats, ni bigoti á tall de *macarroni* ó bè barbasas á lo Tusquets; no senyors, lo barret mèu es d' aquella moda que no 's gastavan alas, de modo que sembla una esclofolla, los cabells me 'ls tallo quan tinch sis quartos y de barba may n' he duta sinó de postissa.

No soch pintor, ni poeta, ni torero, encar que n' he fet, sortint cinch ó sis cops *En las astas del toro*. No s' espantin, soch prudent y hauria tirat mil voltas á la plassa las patillas á tall de costella que posarme davant dels nassos de un toro; soch artista de teatro y lo mateix he fet de torero en *Pepe Hillo*, que de criat en *Catalina Howard*, com he assaltat lo barco de la *Africana*.

Vostés dirán: ¡Vaya un artista que fá de comparsa!

Si senyors, de aquí surten los artistas, y 'ls ne podria citar tota una colla. Aquí tenen á la Cepeda y á la mateixa Sarah Bernhardt, que fá tant bombo..... y donchs feya papers de tres ratllas d' aquells que s' ha de dir *Señora condesa, el marqués*, y si no 'n surten més es, perque 'ls hi falta estudi y quartos per estudiar, que de caletro qui més qui menos tèn 'l seu.

Jo tenia véu de baritono; are á copia de fer de barba sols la tinch de fagot.

La primera ópera que vaig cantar vá sè 'l *Faust* que 'l feya 'n Corsi y en Selva 'l *Mefistófeles* millor qu' hem sentit. Jo feya de soldat que torna de la guerra y no canta, es á dir, de figurant; pero un dia van atrapar-me que cantava y van treure'm punta en blanch dihentme que si tots fessen com jo, ja podrian plegá 'l ram.

Aixó 'ls demostrará que 'l mèu cap es pèl teatro, aquesta afició que 'm feü passejar cartells per la Rambla y ser *saca-sillas* del *Circo* quan hi havia la Ristori.

Després vaig tenir contracta com á corista, durant molt temps, cantant la *Favorita* ab en Mongini y la Tedesco.

¡Alló era una *Favorita*! Dupto que s' hagi cantat may tant bè; lo teatro estava plé cada dia y aixó qu' era á l' istiu: l' *Otelo* ab en Pancani, y 'l *Profeta* per la La-Grue y en Mussiani. Quin un en Mussiani ¿quina véu, he? Y l' home no 's cansava, no, y 'l públich tampoch: ja 'ls dich jo que 'l *Profeta* 'l vaig arribar á cantar dormint... y La-Grue ¡vaya quina bona pessa! Era una verdadera artista, jo li vaig aprendre molts

ademans: aixó quan era jove, pues are ja vaig pèls cinquanta.

Perduda la véu, vaig posarme á sarsuela ó al drama y lo que 's presenta, feyna hi haja; pero 'l tenir que treballar á collas, me disgusta. ¡Quantas vegadas m' han vingut rampells d' anar á trobar al dilector y dirli: no 'm dongui res, deixim fè 'l paper de traydor del *Anillo de hierro*, ó bè 'l de *Conde de Luna* del drama *El Trovador*, y ja veurá, pit no me 'n falta, prou ne sortiria ab més llubiment que molts que l' han fet ab més pretensions! Pero 'm detenia 'l pensar que si 'l meu nom no 's feya notable y 'l públich no 'm dava una corona de plata per pulirmela, no tenia de qué fer manegás, y continuava pintantme 'l nas de vermell y 'l colorido de la fesomia, per passar altra vegada desapercbut.

Per 'xó he procurat sempre distingirme, quan alguna *dama* s' arrodillava davant nostre, demanantnos qu' intercedissem ab lo rey. Allí haurian hagut de veure 'l meu gesto de despreci ó de tant se me 'n dona, mitj tombant lo cap y alsant lo bras, com volguent dir: —Ves, noya, no m' amohinis; jallí 's veyá 'l artista!

Quan algun noble prometia cosas al poble, jo, picant ab lo péu, ab las mans á l' esquena, mirava las bambalinas fent un gesto com si xiulés, que venia á dir: «Si, lo qu' es á mi no m' enganyan aquestas promesas.»

Y en quant á caracterisarme, ¡si n' he gastat de taps de suro! Quan devia conspirar, me feya las cellas ben negras y juntadas y ben xuclat de galtas: si feya de frare en *La capilla de Lanuza*, 'm pintava unas ulleras y arrugas que quan estava llest feya llástima. ¡Ahl quan un sent lo que representa, en los més petits detalls se coneix l' artista.

Una nit treballava en lo *Zapatero y el Rey*, segona part: lo poble amotinat assalta pèl balcó 'l palacio de D. Pere; jo dominant la situació, vaig entrar ab l' espasa á la mà y la barba postissa de gayrell, dret al rey que 'ns havia d' aturar ab un parlament; pero sorpresa per la mèva entrada y 'ls meus gestos va perdre 'l cap y no 's recordá del que devia dir. Jo, que havia arribat fins á la casilla del apuntador, que 'm crida: «¿Qué fás aquí? ¿Que t'has tornat boig?» Mes com no 'l sentia d' entusiasmat, m' agafa per una cama, per replarme, quan jo donava un pas, y ¡pataplum! vaig caure tant llarch com era.

Com vá acabar l' acte no ho sè pas; d' escándol no 'n vulguin més; lo director de la companyia 'm va omplir de rebufo díhentme que anés á fer comedias al pla de teatro.

Y ja 'm tenen filosofant en lo quarto, vestit encare d' aquell temps ab la gorra que semblava una tortada de pá de pessich, ab mostaxonis á tall de castell antieh, la americana de *mangas perdidas* y las mitjas ralladas de vermell, que ab lo tragi que havia dut se m' havian girat semblant uns tirabuixons las mèvas camas.

Veyám ¿perqué 'm despatxan? Per culpa del primer actor, per poch domini de la escena: jo 'm donaria vergonya d' haverme destarotat aixís y á mi 'm dihen que dongui 'l vol, á mi que n' hauria sortit airós, no més que díhent: «¿Qué quares traidor? ó bè *Contra tu rey, infame!*» Aixó dit ab carácter y ab dos ó tres ademans, lo públich s' ¡hauria aixecat d' aplausos sense adonarse de res.

Y al apunte ¿qui 'l fá agafarme per la cama? Aixó ha sigut per enveja. ¡Ahl juro per los pèls de aquesta barba y aquesta cella postissa ¡qué 's recordarán de mí!

¡Si sols se veuhen intrigas entre bastidors! Lo primer actor ja feya temps que 'm tenia *inquinia* perque en l' últim acte de la *Vida de un jugador*, quan lo vaig agafar, lo vaig tirar á terra per dar més color á l' escena. No, ja me la pagarán; prou lo primer moment que tingui li clavo un llamp pèl cap no més cambiant de puesto 'l fil del cohet y fent lo dissimulat, y en quan al apuntador, no s' escapa sense una puntada ¡de péu als nassos.

Ja veuhen que com tots los verdaders artistas he sigut blanc de l' enveja. No he pogut sobresortir perque la fortuna no ha recompensat al que 's dedicava de cor al art. Ja comenso á perdre las ansias, ¡qui sab de qué tindré de fer manegás!

Adèu ilusions; jo 'm creya pujar al candelero y ni á l' alsada de un gresol he pogut enfilarme; sols he tingut proporció per fer de limpia-botas; pero no, 'l meu lloch es lo teatro: prompte sols podre fer las mecánicas. M' aconsola que jo que he nascut pèl teatro moriré en ell, en lo temple de la gloria y la fortuna, encar que aixó per mi son paraulas de relumbron com tot lo de teatro.

La gloria 's passa sens' esser notat: la fortuna, las vessas y prou. Y encare gracias de las vessas.

MISTER JOHNSON.

ECCE HOMO.

Ab aquest titol per bandera, 'l nostre company C. Gumá vá presentarse 'l dia del benefici del galán jove Sr. Fuentes, en lo *Teatro catalá*. La primera producció dramática del popular y festiu poeta cen-

sisteix ab un monólech que pinta de una manera graciosa, expontánea y fácil, las vacilacions de un jove *corrido* que tracta de posar seny y cambiar de vida. Per supuesto que al cap-de-vall, no fá res de lo que 's proposa, y se 'n vá ab los companys quan aquests, al final del monólech, ván á buscarlo.

¿Volen sentir com parla 'l jove en quèstió? Donchs llegeixin, comensa aixís:

ESCENA UNICA.

Al aixecarse 'l teló 'l jove está assentat prop del escriptori, tenint á la mà 'l rellotje de butxaca: mentres diu los dos primers versos, tocan las set en un rellotje de dins del pis.

Ara, al fi... ja ha arribat l' hora. Ja está, ja hi cumplert trenta anys. (S' alsa.)

Prou tiberis, prou companys, prou escándol; ¡fora, fora!

No estich per 'questas intrigas que 'm corcan l' enteniment;

vull viure tranquilament sense amichs y sense amigas.

¡Adèu, taulas del café!

¡Adèu, tacos del billar!

Desde avuy faig ranxo apart,

abur, no us conehe de ré.

Rompo decididamente

ab la existencia passada

y entro á la vida privada...

nada, ja está dit; amen.

¡Trenta anys! ¡Eh! ¿qui me 's faria?

Y 'ls tinch, no hi ha pas enganys:

vaig neixe avuy fa trenta anys,

mateixa hora y mateix dia.

¡Si n' hi fet en aquest món!

¡Si n' hi fet! ¡Ah... no 's pot di,

perque 'n tinch tantas aquí, (Al cap.)

que l' una ab l' altra 's confón.

¡De xibarris! Hasta allá.

¡D' amors! Una carretada.

¡De lances! Una vegada

hasta 'm 'nava á desafiá.

Ja teniam hora y lloch

y tot lo més necessari,

sino que ¡re! 'l meu contrari

no hi va anar... ni jo tampoch.

Cassinos, jochs, teatros, balls,

torretas, gossos, regatas,

nits perdudas, saragatas,

velocipedos, caballs.

Jo enredar noyas selteras,

jo rondar donas casadas;

en fi, las calaveradas

del més depravats troneras.

Però al últim ha vingut

lo moment de vence 'l plasso.

¡Trenta! Es bon punt y no passo.

Me planto: prou juventut.

Vull ser formal, vull probar

que la virtut may s' esbrava.

Si á trenta anys no 'm deturava,

¿hont aniria á parar?

Lo qui no tè seny á trenta (Sentenciosament)

ni á quaranta tè caudal,

será per sempre un tabal...

Pues ara 'l meu seny s' assenta.

¡Si, si, si, si! ho tinch de fè ..

la ocasió ja es arribada

no fem com la altra vegada...

¡cá, cá, cá, cá! no pot se.

La rahó al fi s' obra pas

y aquí, en la conciencia mèva,

sento que 'l cor se 'm subleva.

(Posantse la mà sobre 'l cor.)

¡Calla! Aviat governarás.

Lo cop de cap que faig ara

ja 'l 'nava á fè als vinticinch;

pero 'm vaig dir: prou temps tinch!

apa, un xiquet més encara.

¿Quán se 'n recull millor fruyt

del món sino quan s' es jove?

Ja farás la vida nova

quan siguis als vintivuyt.

Torno á seguir la corrent,

torno á la vida de trueno,

y entregat al desenfreno,

passo tres anys com lo vent.

Arriba altre cop lo dia

que jo m' havia fixat,

y 'm dich: ¡caramba que aviat!

¡Vintivuyt ja? ¡Qui ho diria!

De tots modos, es aixó;

tens la paraula empenyada.

¡Ets als vintivuyt? Pues, nada,

vida nova y s' acabó.

Y al di s' acabó 'l meu pit

semblava que s' encongia...

¡Deixá en séch tanta alegria,

tanta gresca, tant burgit!

¡Ah! ¿qui 'l fa aquest sacrifici,

aixís repentament?

Ho confesso novament

vaig capitulá ab lo vici.

Però vaig dirme: La empena

que ara comensas, será

l' últim plasso que 't pots dá:

dos anys no més; fins als trenta.

Y ara, en 'quest mateix moment,

los acabo de cumplí... (Ab resolució)

Estich decidit, si, si;

me mudo completamente.

Dos cops ja me n' hi desdit,

pero aquest... no hi ha tu tia...

¡Cap y al últim semblaria

com aquestos de Madrid!

Vull emprendre á pas de carga

la meva transformació:

los lentes, anda, á recó; (Se 'ls treu.)

me deixaré barba llarga.

Daré 'l gos á un conegut,

¡arrissarme? ¡cá, may més!

¿Vestit?... res, com los demés...

no vull dur més trajés *pschut*.

No, prou americanetas

més curtas que las hermillas;

prou lluhir las pantorrillas

¡com jo las tinch tant ben fetas!

Al hivern, res de rus; capa;

al istiu, colors torrats!

¡prou mocadors perfumats!

(Llensa 'l que porta.)

¡Prou clavells á la solapa! (Igual joch.)

La clauota de la torra, (La rebot per terra.)

que m' esborrin de la llista...

los polvos... lluny de la vista,

(Llensa la brotxa.)

la brillantina ¡á la porra! (Lo mateix.)

Tè, tot aixó aquí desat,

las pipotas, las boquillas...

(Va recullint de sobre la taula, y ficant en un calata tot lo que diu.)

d' aquí en davant, pacatillas,

que fan home reposat.

Y ara mirém los papés

y trihémos poch á poch:

las cartas d' amor, al foch,

y no pensari may més.

Per aquest estil vá seguint y créguin que 'l públich se l' escolta ab gust, fins al final que crida al autor y aquest tè la modestia de no presentarse.

L' actor Sr. Fuentes interpreta 'l monólech de una manera acabada.

P. DEL O.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Comensém pèl *Mefistófele* de Boito, qual representació en lo Liceo ha sigut un gran aconceixement teatral. En Gayarre l' ha cantat per primera vegada y n' ha fet una creació: la Borghi Mamo no sols ha confirmat las noticias que d' ella teniam, per lo que respecta á aquesta opera, sino que las ha excedidas. En efecte, la eminent cantant tè moments sublimes, en los quals sab apoderarse completament del cor dels espectadors. May haviam vist y es difícil que torném á veure una Margarida com la Borghi.

Sobre aquests dos polos gira l' execució de l' ópera. Lo baix Sr. Vidal representa 'l tipo de protagonista ab gran acert, canta la seva part ab intenció; pero, creyém que per una indisposició passatjera, emiteix una véu opaca y poch sonora. No importa: aixís y tot guardarem un recort imborrable de la representació de l' ópera de Arrigo Boito en la present temporada.

Si, no podém menos que deleitarnos recordant á n' en Gayarre, en lo segon quadro del acte primer, en lo qual fá lluhir la romansa, impregnantla de una tal dolura y apacibilitat, com may l' haviam sentida. En lo duo ab Mefistófele, dona probas repetidas de talent y en lo recitat final hi está admirable.

¡Com olvidar l' acte del jardí, y aquell original quarteto qual repetició demana 'l públich entre grans aplausos! Allá veurán á la Borghi interpretant la verdadera Margarida que pinta en Goete.

Passém de llarch l' acte de las bruixas, que difícilment impresionará may al públich, y fixemnos en la *Morte de Margherita*, qu' es per si sol un poema. Per compendre á la Borghi en aquells moments, es precis imaginarse una gran trágica possehint los asserts, la ternura y la veu de un ángel. Lo públich en pés s' alsa y l' aclama. Aquella mort es una resurrecció artística.

En la segoná part de l' ópera, s' admiran encare nous primors. Lo poèlich acte del *dissapte clássich* resulta una joya, interpretat per en Gayarre y la Borghi, que fá una Elena tal, que sembra impossible que siga la mateixa artista que ha creat tan acertadament la Margarida.

Per últim, en Gayarre convoca aquell conjunt de portentos, cantant de una manera admirable, encare que ab alguna modificació sobre l' original, la romansa del acte quint.

Per lo demés, l' orquesta bè; y 'ls coros regulars; pero millors que en otras óperas.

Are ja ho saben: si volen gosar de veras, vajan al *Mefistófele*, segurs de que 'l sentirán per primera vegada.

La *Linda de Chamounix* ha sigut sols una ópera de recurs, y com á tal l' havém de admetre. Aixís y tot van ser aplaudits la Sra. Torressella y 'ls Srs. Labán y Merolés.

En lo *Principal* ha comensat á treballar una companyia dramática francesa, que tè per únich objecte donar á coneixe 'l magnífich drama de Onhet *Le maître de forges*. Figura com á primera dama de la companyia la germana de lá célebre Sarah Bernhardt. En un altre número 'ns ocuparem ab més coneixement de lo que avuy podriam ferho, tant dels actors com de l' obra.

Al Circo en lloch de comedias fan balls de más-caras.

Aixó si qu' es llevarse dematí. Aviat sentirem lo següent diálech:

—Noy. ¿qué tan dut los reys?

—Una careta.

A *Romea* lo dia del benefici de 'n Fuentes, s' estrená, además del *Ecce Homo* del nostre company Gumá, una pessa ab lo títol extravagant de *El suicidio de un sombrero*, que vá tenir un éxit desigual.

Al *Retiro*, entre altras óperas s' ha donat la representació del *Faust* no sé quantas, debutant lo tenor Carnelli, artista dotat més que de véu de intenció; y 'l baix senyor Serra que ha millorat molt desde l' últim cop que varem sentirlo.

En aquell teatro han estorat lo lloch destinat al públich. ¡Alsa amigol Dos ralets y 'ls peus calents ¿qué més volen?

En lo teatro *Ribas*, han intercalat ab las representacions de *Doña Juanita*, la sarsueleta *Ellos y nosotros*, que dessempeñava de una manera tan acabada en lo mateix teatro, la Sra. Juana Pastor. La Sra. Martí de Moragas s' hi fa aplaudir, especialment en las cansonetas. En Palá treu fabas d' olla ab la sarsueleta *Música clásica*.

Finalment, en lo teatro de *Novedats* s' ha estrenat una pessa del Sr. Molas y Casas, titulada *Las fiestas de Barcelona*, calcada ab un altre del mateix autor representada anys endarrera. Pero si la trama es la mateixa, lo brodat resulta diferent ja que consisteix en la reproducció de las cosas bonas y dolentas qu' hém vist durant las últimas firas y festas. L' obra té xistes y bonas surtidas, per lo que es de creure proporcionarà bonas entradas.

Y aquí dono fi al present petit extracte de las nove-dats escénicas de la present senmana.

Dèu n' hi doret.

N. N. N.

ESQUELLOTS.

La present es una senmana de tristesas.

S' han anat rebent noticias dels terremotos de Andalusia; s' ha anat sabent la ruina de un sens fi de pobles, la mort de milers de personas, l' orfandat y desamparo de centenars de familias, lo fret, la fam y la miseria cebantse en los que han sobreviscut a la catástrofe.

Tanta ruina, tanta consternació esborrona.

Importa, donchs, que la caritat corri a aixugar tantas llágrimas y a mitigar tants dolers.

Per cumplir aquest noble, generós, patriótic y sant objecte s' ha reunit la premsa barcelonesa constituïntse en Junta.

En una sentida alocució excita 'ls sentiments humanitaris dels barcelonins, que no deixarán de respondre a la seva véu, eco aquesta vegada de una inmensa desgracia.

S' han obert suscripcions en tots los periódichs adherits; s' han colcat taules de petitori en los principals cafés y establiments públichs; los estudiants s' han ofert a secundar las miras de la premsa, a qual efecte recorreran la ciutat a recullir lo que 'ls vehins de Barcelona tingan a bè donar, ja sia en diner, ja en especie, a favor de tants sers desvalguts victimas dels terremotos.

Per altra part los artistas y 'ls empresaris s' han apressurat a oferir son concurs a la premsa.

Fins are contem ja ab l' oferta de la Borghi Mamo, de 'n Gayarre, de 'n Laban y de 'n Merolés; ab la dels empresaris del Liceo, Circo Ecuestre, Tivoli y altres teatros. Y entre molts altres artistas de valia los primers que s' han ofert son l' eminent pianista Vidiella, ó siga 'l Rubinstein catalá y l' incomparable guitarrista Sr. Tárrega, que bè pot anomenarse 'l Sarasate de la guitarra.

¡Bè pels artistas!

Mentres tant se ván obrint altras suscripcions: la del Institut de Foment del Treball nacional alcansa ja una suma respectable; sembla que s' ha constituït además una comissió oficial y que l' arcalde, per la seva part no vol pas quedarse endarrera.

Pero la premsa obra independentment, y lo que recaudi será repartit ab promptitud y equitat y sense intervenció oficial de cap mena.

Aquesta es la manera de que 'l públich responga a sas excitacions.

En materias de caritat, tothom pertany a la oposició, sobre tot després de lo de Murcia.

L' últim diumenje, mentres passava la professó del Rosari de la aurora per la Baixada de Sant Miquel, vá caure desde un dels balcones una galleda d' aygua, que vá posar com nous a alguns dels que hi anavan.

Y naturalment, alló vá acabar.... com lo Rosari de la aurora.

Ja veig jo qu' está mal fet aixó de remullar a uns devots y apagarlos los fochs religiosos ab una galleda d' aygua.

Pero diguin ¿quina necessitat tenen de sortir al carrer los que volen dir lo rosari?

¿No hi ha iglesias per ventura? Lo carrer serveix per passarhi, las casas per estarshi tranquil, sense que ningú tinga dret de incomodarnos y despertarnos si dormim.

En una paraula: veure rosaris pèl carrer ho trobo tant fora de lloch, com anarse'n a l' iglesia a ballar tal com ván ferho 'ls gats dels federals en l' any 1873.

Cada cosa al seu puesto.... y las galledas d' aygua als ciatells dels neos.

Hem sentit a dir que la alocució que ha publicat lo bisbe Catalá excitant los sentiments caritatius del clero a favor dels pobres desvalguts de Andalusia, es ab petites y accidentals diferencias, la mateixa que tenia preparada aquest istiu quan se temia una invasió colérica.

No seria estrany: lo bisbe Catalá es un prelat molt acomodati.

Mirin sinó com ab lo mateix báculo que havia de servirli per rompre las costellas de la bestia del carlisme, la fa estar quieta, fentli pessigollas a la panxa.

Lo Papa entrega 40.000 p ssetas per socorre als infelissos desvalguts de Andalusia.

Si donava sols la meytat de lo que han tingut a bè enviari 'ls espanyols en distintas ocasions per aumentar lo diner de Sant Pere, crech que no hi hauria ningú a Andalusia que patís de gana.

Pero jo ja ho veig: *dineros de sacristan cantando se vienen y cantando se van.*

Sant Pere, a la quènta, encare que no 's mou de la porteria del cel, ha de viure ab cert rumbo y tè molt gasto.

El *Barcelonés* se queixa de que s' haja constituït a Barcelona una societat titulada *Centro liberal-monárquico*.

Diu que las personas qu' están al frente del Centro son los dissidents del partit que mana en Sagasta, contra las ordres del qual s' han rebelat.

Molt se fá veure 'l *Barcelonés* perque en aquest moment históric, en Sagasta 'ls amoixa.

Pero recordi alló que deya 'l poeta:
«Las patillas que orgullo vuestro fueron a su gran pesadumbre enancieron.»

Están processats los estudiants que componian la Junta directiva de la comissió escolar, ab metiu de la alocució dirigida als seus companys.

Y de moment se 'ls ha exigit fiança per respondre de las consecuencias de la causa.

Algun dels estudiants processats segueix la carrera de dret: de modo que ab lo procès apendrà una lliissó práctica de la assignatura.

De lo qual podrá deduhirne lo següent:
Que, en aquest país, la millor carrera es la de polissón.

A lo menos als polissons no 'ls processan, ni 'ls exigeix fiança per escriure alocucions, y 'ls recompensan per repartir cops de sabre.

Las elecciones de Vich han donat per resultat la derrota del gendre del Sr. Vernis.

Es una viva llástima.
La frase: «molt soroll y pocas nous», haurá de sustituhirse per un' altra que diga:
«Moltas porcadás y cap llangonissa.»

Al últim han agafat al lladre que capitanejava la partida que va robar lo tren de Fransa 'l dia 14 d' agost de 1883.

La aprehenció de aquest criminal ha costat un any y mitj de feyna.

Quant s' hi volen jugar que si en llòch de tractarse de un lladre, s' hagues tractat de un periodista, en menos de cinch minuts era a la garjola?

Se queixa un periódich de que a la curia eclesiástica no hi haja tarifas fixas, ja que 's fá pagar més ó menos, segons lo port de las personas que acuden a aquellas oficinas.

Per lo tant no sigan gats, si hi van alguna vegada, vajin ben espallifats y ab la bossa ben tancada.

Desde primer de aquest any, en virtut de lo acordat per la conferencia de Washington, en molts nacions, las vintiquatre horas del dia 's contarán totas l' una

darrera del altre, en lloch de dividirlas com fins are en dos tandas de dotze.

Y vels' hi aquí com pot molt bè succedir una cosa que fins are 's considerava impossible.

Que un home arribi a una cita a tres quarts de quinze.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

En quart qu' es molt de tabola quan vol divertir la gent, fá una-dos una viola qu' es un bonich instrument.

Hi ha una nena encantadora que s' esparvera per res, y al sentir la véu sonora s' amaga arancant gran tres.

Créu lector, que ab lo total a voltas t' hi pots fer mal.

NAS DE PUNTA INGLESA

II.

Lo meu dos tras la primera es marit de l' hu-dos tres; igual es hu com tercera, dos-hu com dos tras postrera y tres-dos-hu com tot es.

SACH DE MAL PROFIT.

SINONIMIA.

—Tot aquet congre, Peret, que are a la plassa he comprat.

—Total onze unzas, pés net.

—Si que 'm tot: m' han enganyat.

UN TAPE Y F. DE T.

ANAGRAMA.

Sens cap dupte tè muller lo primer;

es noy astut y guassón

lo segon;

qui es dolent ó bè pervers

es mal ters;

es un robo molt vulgar

lo tot quart;

lo clero encare vá lluhint

ab lo quint;

y per fer versos convè

lo sisè.

Ab cinch lletras sis tots hi ha:

apa, donchs, a barrina.

DEUHT DE REUS.

TRENCA-CLOSCAS.

SERENO

Formar ab aquestas lletras lo nom de una ciutat espanyola.

UN LLIBERAL DE REUS

CONVERSA.

—Senyora Lluisa: per demá al dematí que no podrá fer una coca?

—La faré perque es vosté.

—Ay si, li estimare molt, perque 'l meu marit marxa a...

—Ahont?

—Entre totas duas ho acabém de dir.

UN GUINDILLA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6 7 — Carrer de Barcelona.

1 3 7 5 4 7 — Id.

1 2 3 4 1 — Utensili de modista.

1 7 5 7 — Un carrer.

1 4 7 — Comestibles.

1 7 — En las cartas.

1 — Una vocal.

NOY DEL QUART PIS.

GEROGLIFICH.

I

VVV

eca

IXI

GA

GIROFLÉ.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª.—*Ca-ram-bo-la.*
2. Id. 2.ª.—*Car-me-ta.*
3. ANAGRAMA.—*Quarto.*
4. ENDAVINALLA.—*Compás.*
5. LOGOGRIFO-NUMÉRICH.—*Armengol.*
6. TRENCA-CLOSCAS.—*Barceloneta.*
7. CONVERSA.—*Moltó.*
8. GEROGLIFICH.—*Per pastetas lo sabater.*

—Aquí t'è la rica ploma
ab que 'l clero 'l felicita.

Que continubi la broma
senyor bisbe de levía.

Los caputxins de Manresa diu que van treure mil duros. ¿Quant
s' hi jugan que no 'ls enviarán als pobres de Andalusia?

—Guardia, agáfim aquell lladre que acaba de robar-me la bossa y 'l rellotje.
—Dispensi, no puede ser, hasta que hi torni á haver firas y fiestas.

—¡Ay Jep! Tant que varea dir que 'ls artistas treballariam
per las festas, y no hi donat una sola pinzellada!...

Modas per aquest hivern.